

Jeroen Bosch 'geen talent'

2016 wordt het jaar van Jeroen Bosch. In dit schetsboek wordt over zijn jeugd verteld. 'Mijn vader zegt dat ik te veel fantasie heb, maar hij weet niet dat alles wat ik teken en schilder, iets betekent. Het is mijn eigen geheimtaal.'

Over het leven, en zeker over de jeugd, van Hiëronymus of Jheronimus Bosch (ca. 1450-1516) is weinig bekend. Eigenlijk heette hij Van Aken, maar zijn schilderijen signeerde hij met de naam Bosch, naar zijn geboorteplaats waar ook zijn grootvader en zijn vader als schilder werkzaam zijn geweest. Veel weten we dus niet van deze beroemde kunstenaar en we moeten het dus doen met zijn meesterwerken die overal ter wereld, behalve in de stad waar hij leefde en werkte, 's-Hertogenbosch, te bewonderen zijn.

Annemarie Bon kroop in de huid van de dertienjarige Jeroen Bosch en samen met Marie José van der Linden maakte zij een heel bijzonder schetsboek. Een schetsboek dat Jeroen Bosch bijgehouden zou kunnen hebben in het jaar 1463. Losse schetsen, aantekeningen, maar daartussen verweven het verhaal van de jeugd van Bosch, zoals die door de ogen van de auteur geweest kan zijn. Als je het boek openslaat zie je op het schutblad direct al een schets, die we ook in een van zijn schilderijen uitgewerkt zien. En dan een lijstje wat hij later wil worden. Een lijstje dat begint met eenvoudig 'schilder', maar uitmondt in 'de allerberoemdste schilder van het heelal én van de familie Van Aken.'

Ik word schilder. Af – uit.

Maar de vader van Jeroen ziet dat niet zitten. 'Jij hebt te veel fantasie om schilder te kunnen worden. Je hebt er geen talent voor.' En dan leren we elke spread iets meer over Jeroen kennen. Over beroepen die hij heeft uitgeoefend (twaalf ambachten, dertien ongelukken), over zijn liefde voor Aleid (op een schets zien we Aleid bij de boom met de verboden vrucht en in die boom een hartje met een pijl en beide namen), over de zeven hoofdzonden en hooikoorts. Stiekem kijkt hij de techniek van het schilderen van zijn vader af. Mooi wordt beschreven welke schildersbenodigdheden noodzakelijk zijn.

De beschrijving van de jeugd van Jeroen Bosch is een fictief, erg prettig leesbaar verhaal, maar gebaseerd op

veel feiten uit de tijd waarin hij leefde en de stad waar hij zijn hele leven heeft doorgebracht. Het verhaal komt daardoor erg geloofwaardig over. Doordat het verhaal vanuit de dertienjarige Jeroen wordt beschreven, is de identificatie van de jonge lezer met hem, ook al zit er 500 jaar verschil in tijd tussen hen, erg goed. De auteur heeft gedegen onderzoek gedaan naar de tijd dat Bosch leefde en heeft zich zeker ook veel laten inspireren door zijn meesterwerken. In de vorm van een soort notitiebriefjes geeft Annemarie Bon aan wat de echte feiten zijn.

Alle hulde aan de illustratrice die er werkelijk een heel bijzonder boek van heeft gemaakt. Schetsen gebaseerd op de werken van Bosch, maar aangevuld met de nodige fantasie en beelden uit de tijd. Speels op het moment dat allerlei 'monstertjes'

Jij hebt te veel fantasie om schilder te kunnen worden. Je hebt er geen talent voor

ontstaan als men de bladzijden zo knipt, dat er combinaties mogelijk zijn. Een overzichtelijke, niet te drukke bladspiegel. Achter in het boek enkele reproducties van fragmenten uit de schilderijen van Bosch. En daar zie je dan wat er van verschillende schetsen is geworden.

In 2001 schreef Paul van Loon *De Andere Werkelijkheid van Jeroen Bosch* in de reeks kinder-kunstboeken van de Kunsthof Rotterdam. Een boek waarin hij zijn fantasie in mijn ogen te veel de vrije loop liet en waar we van de persoon Jeroen Bosch eigenlijk niets te weten kwamen.

Dat is in dit schetsboek wel anders. Jeroen Bosch is voor mij veel meer gaan leven en ik kijk uit naar alle festiviteiten rondom hem komend jaar. Dit boek is een mooi opstart van dat jubileumjaar.

Jeugd

Schetsboek van Jeroen Bosch / 10+

Annemarie Bon

Illustraties Marie José van der Linden

Zwijssen € 15,95